

Ignacy Dec

Popatrzmy wstecz, by lepiej iść naprzód : Słowo po upływie trzyletniej kadencji rektorskiej

Wrocławski Przegląd Teologiczny 3/2, 227-232

1995

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z Ż Y C I A F A K U L T E T U

KS. IGNACY DEC

POPATRZMY WSTECZ, BY LEPIEJ IŚĆ NAPRZÓD

(SŁOWO PO UPŁYWIE TRZYLETNIEJ KADENCJI REKTORSKIEJ NA PAPIESKIM
FAKULTECIE TEOLOGICZNYM WE WROCŁAWIU – POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU PFT
WE WROCŁAWIU – 26 MAJA 1995 R.)

1. Władze rektorskie minionej kadencji

31 stycznia br. upływa trzyletnia kadencja rektora i prorektora Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu. Funkcję rektora w dobiegającej końca kadencji pełnił ks. prof. dr hab. Ignacy Dec, zaś funkcję prorektora – ks. prof. dr hab. Józef Swastek. Osoby te uzyskały nominację Wielkiego Kanclerza PFT we Wrocławiu po dokonanych uprzednio – zgodnie za Statutem PFT we Wrocławiu – wyborze. Były to pierwsze wybory na dziekana – rektora i prorektora. Poprzedni rektorzy: ks. prof. dr hab. Józef Majka i ks. prof. dr hab. Jan Krucina otrzymali nominację na rektora PFT we Wrocławiu bez uprzednich wyborów. Przypomnę wyniki pierwszych wyborów na rektora i prorektora naszej Uczelni, jakie odbyły się przed trzema laty – 10 czerwca 1992 r. W tajnym głosowaniu Rada Wydziału PFT we Wrocławiu wybrała na drugą kadencję rektorską ks. prof. dra hab. Jana Krucinę. Ks. prof. Krucina wyboru nie przyjął. W związku z tym nastąpiło drugie głosowanie, w którym wybrano na rektora PFT ks. prof. Ignacego Deca, rektora Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Ks. Dec, zapytany czy przyjmuje wybór oznajmił, iż pełni funkcję rektora Seminarium i swoją decyzję uzależnia od decyzji Wielkiego Kanclerza Fakultetu. Ostatecznie sprawa o rektorstwie PFT we Wrocławiu, przed trzema laty – rozstrzygnęła się pod koniec września. Ksiądz kard. Henryk Gulbinowicz zlecił prowadzenie przez pewien czas obydwu instytucji ks. prof. Ignacemu Decowi. Funkcję prorektora PFT we Wrocławiu powierzono – na drugą kadencję – ks. prof. Józefowi Swastkowi.

2. Charakterystyka kadencji rektorskiej: 1992-1995

Każdego roku w czasie inauguracji roku akademickiego rektorat Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu przedkłada dość szczegółowe sprawozdanie z działalności uczelni za miniony rok akademicki. Sprawozdania te są drukowane w całości albo w znacznych fragmentach w bieżących numerach „Biuletynu Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu”. Stąd też w niniejszym raporcie zostaną wyszczególnione jedynie najważniejsze dokonania, a także niedomagania, jakie miały miejsce w ostatnich trzech latach funkcjonowania naszej Uczelni.

a) *Struktura uczelni.* W roku akademickim 1993/94, a więc w drugim roku kończącej się kadencji, zostały wprowadzone na Fakultecie Studia Zaoczne dla absolwentów Studium Katechetycznego, aktualnie zatrudnionych w katechizacji szkolnej (uchwała Rady Wydziału z dnia 29.09.1993). W tym też roku zaczęło funkcjonować na PFT dwuletnie Podyplomowe Studium Dziennikarskie oraz zostały wprowadzone na studium podstawowym teologii dla świeckich cztery specjalizacje: dziennikarska (obejmująca wspomniane Studium Dziennikarskie), katechetyczna, rodzinna i społeczna. Zostały także powołane do istnienia przy Fakultecie dwa kolegia: Kolegium Katechetyczne (przekształcone z dawnego Studium Katechetycznego), którego dyrektorem został ks. dr Roman Drozd, i Kolegium Teologiczne przy par. św. Elżbiety, którego dyrektorem został tamtejszy proboszcz – ks. dr Franciszek Głód. W ostatnim roku akademickim Papieski Fakultet Teologiczny objął także naukowy patronat nad Archidiecezjalnym Studium Rodzinnym, którego dyrektorem jest ks. dr Stanisław Paszkowski. W dziedzinie zmian strukturalnych w czasie ostatniej kadencji rektorskiej, należy jeszcze odnotować fakt uruchomienia – przed dwoma laty – wszystkich siedmiu specjalizacji na studiach licencjackich i doktoranckich (wcześniej – niektóre specjalizacje były połączone). W niniejszym sektorze sprawozdawczym trzeba także wspomnieć o afiliacji wyższych seminariów duchownych – według nowych zasad – do Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu. I tak, w roku 1993 do PFT zostały afiliowane: Wyższe Seminarium Duchowne diecezji zielonogórsko-gorzowskiej, Wyższe Seminarium Duchowne Ojców Salwatorianów w Bagnie i Wyższe Seminarium Duchowne Ojców Franciszkanów w Kłodzku. Rok później zostało afiliowane do PFT we Wrocławiu nowopowstałe Wyższe Seminarium Duchowne diecezji legnickiej.

b) *Pracownicy naukowo-dydaktyczni.* W czasie kończącej się kadencji odeszło od nas – z pierwszego etatu pracy – dwóch profesorów i jeden docent (ks. prof. dr hab. Kazimierz Dola, ks. prof. dr hab. Janusz Czerski i o. doc. dr hab. Sebastian Jasiński). Wszyscy trzej przeszli na pierwszy etat pracy na Wydział Teologiczny nowopowstałego Uniwersytetu Opolskiego. W ciągu minionego trzylecia zyskałmy także trzech nowych samodzielnych pracowników naukowych, którzy na naszej Uczelni przeprowadzili przewody habilitacyjne. Są to docenci: s. Ewa Józefa Jezierska, ks. Piotr Liszka i ks. Marian Wolicki.

W czasie kończącej się kadencji zostało przeprowadzonych 6 przewodów profesorskich: 5 na profesora nadzwyczajnego (ks. Janusz Czerski, ks. Ignacy Dec, ks. Tomasz Hergesel i ks. Eugeniusz Mitek) i jeden na profesora zwyczajnego (ks. Jan Krucina). Zostało też – przez Radę Wydziału – mianowanych trzech zastępców profesora (ks. Henryk Lempa, ks. Roman Harmaciński i ks. Andrzej Szewciw). W ciągu minionych trzech lat, w gronie osób prowadzących zajęcia, pojawiło się trzech nowych doktorów: ks. Janusz Czarny, ks. Antoni Kiełbasa, ks. Marian Biskup i s. Maria Lucjana Sochacka OSU.

c) *Studenci.* W ciągu trzech ostatnich lat liczba studentów naszej uczelni wzrosła o prawie 300 osób. Wynosi ona obecnie 1135. (Nie uwzględniamy w niej liczby seminarzystów, studiujących w seminariach afiliowanych do PFT.) W związku z tym

wzrosła także liczba egzaminów magisterskich, przewodów doktorskich i habilitacyjnych. W czasie minionej kadencji rektorskiej przeprowadzono na naszym Wydziale ponad 400 egzaminów magisterskich (dla porównania: za czteroletniej kadencji ks. prof. J. Kruciny – 291), 65 licencjackich (za kadencji poprzedniej – 62). Przeprowadzono także 17 przewodów doktorskich (poprzednio 8) i 5 habilitacyjnych (poprzednio 2). Ten widoczny wzrost nie jest oczywiście zasługą władz rektorskich, ale jest wynikiem rozrastających się struktur Wydziału i zwiększonej liczby studentów.

d) *Działalność wydawnicza.* Oprócz trwającej nadal, bardzo intensywnej działalności wydawniczej ks. prof. J. Kruciny, na PFT we Wrocławiu pojawiły się w ostatnich latach dwa periodyki: „Wrocławski Przegląd Teologiczny” i „Biuletyn Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu”. W ciągu ostatniego trzylecia ukazało się także 7 pozycji książkowych z serii „Rozprawy naukowe”. Dwa następne tomy z tej serii są w druku.

e) *Współpraca z uczelniami państwowymi.* W ciągu ostatnich trzech lat nastąpiło dalsze zacieśnienie współpracy naszej uczelni z uczelniami wyższymi naszego miasta, zwłaszcza z Uniwersytetem Wrocławskim i Politechniką. Wyraża się ona w wymianie wykładowców (na razie jeszcze nielicznych), a także w urządzaniu wspólnych sympozjów naukowych. Tytułem przykładu wspomnę tu jedynie o międzynarodowym sympozjum – ku uczczeniu 750-lecia śmierci św. Jadwigi Śląskiej – zorganizowanym przez nasz Wydział, Uniwersytet Wrocławski i Sanktuarium św. Jadwigi w Trzebnicy. Temat sympozjum brzmiał: „Św. Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska”. Sympozjum to odbyło się w dniach od 21 do 23 września 1993 r. W obecnym roku, w ramach obchodów jubileuszu 50-lecia nauki w powojennym Wrocławiu, odbędzie się w listopadzie sympozjum organizowane przez nasz Wydział i Instytut Historii Kościoła Uniwersytetu Wrocławskiego – na temat: „Kościół katolicki na Śląsku w powojennym pięćdziesięcioleciu”.

Mówiąc o współpracy naukowej między naszym Wydziałem a innymi uczelniami naszego miasta, należy też przypomnieć, iż nadal odbywają się regularne posiedzenia Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Wrocławia i Opola, w których bierze udział rektor naszego Wydziału.

f) *Baza materialna PFT we Wrocławiu.* W trakcie ostatniego trzylecia wydatnie zwiększyła się baza materialna naszej Uczelni. Dzięki staraniom J. Em. ks. kard. Henryka Gulbinowicza, Wielkiego Kanclerza naszej Uczelni, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu otrzymał były gmach Arcybiskupów Wrocławskich przy pl. Katedralnym 1. Jest to sprawa o ogromnym znaczeniu. Wydział otrzymał jakby swój dom rodzinny, swoje mieszkanie. Wcześniej musiał korzystać z gościnnego gmachu Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Drugim obiektem przekazanym Wydziałowi przez Ks. Kardynała jest Dom Księżych Profesorów przy pl. Katedralnym 6, w którym zamieszka kilku pracowników naukowo-dydaktycznych naszej Uczelni. Ks. Kardynał zapowiedział także przekazanie Wydziałowi budynku przy ul. Katedralnej 9, gdzie ewentualnie znajdą się pomieszczenia dla przyszłej Biblioteki naszego Wydziału.

3. Niedociągnięcia – plany nie zrealizowane

1. W ostatnim trzechleciu nie pogłębiła się współpraca naszego Fakultetu z uczelniami zagranicznymi. Zostały przerwane, nie z naszej winy – kontakty naukowe z Uniwersytetem z Mainz. Wiąże się to w jakiejś mierze z przejściem na emeryturę ks. prof. Zieglera, który z ramienia tamtejszego Uniwersytetu był wielkim propagatorem kontaktów naukowych z uczelniami teologicznymi naszego kraju.

2. Pewien niepokój, czy też tylko zastanowienie, może budzić także praca badawcza niektórych katedr naszego Fakultetu. Sądzę, że nie wszyscy samodzielni pracownicy naukowcy, kierownicy katedr, prowadzą pracę badawczą w zadowalającym stopniu. Po prostu, za mało ukazało się w naszym środowisku prac fachowych, specjalistycznych dla poszczególnych działów teologii. Powodem tego jest, być może, angażowanie się naszych profesorów w inne sektory działalności (w pracę duszpasterską, w nadmierną ilość zajęć dydaktycznych). Osłabiona praca badawcza wpływa potem negatywnie na poziom dydaktyki.

3. Problemem, ciągle nie rozwiązany do końca, jest nadal sprawa naszej Biblioteki. W czasie ostatniej kadencji rektorskiej została zorganizowana w gmachu przy pl. Katedralnym 1, nowa czytelnia czasopism wraz z magazynem. Jednakże w dalszym ciągu pozostaje do właściwego rozwiązania problem Biblioteki Głównej dla studentów świeckich.

4. Postulaty i propozycje dla nowych władz rektorskich

1. W środowisku teologicznym we Wrocławiu ma miejsce ściśle powiązanie zarządu Seminarium i Fakultetu. Sam Fakultet zaistniał na gruncie naszego Seminarium Duchownego. Przez 18 lat jeden człowiek pełnił funkcję rektora Seminarium i Fakultetu. W r. 1988 nastąpiło rozdzielenie kierownictwa Seminarium i Fakultetu. Przez ostatnie trzy lata znowu owo kierownictwo było jednoosobowe. Chcę dziś wyraźnie powiedzieć, iż owo połączenie personalne miało duże plusy, gdyż nie istniał problem rozdziału kompetencji międzyrektorem Seminarium i Fakultetu. Ułatwiało to w jakimś stopniu kierowanie obydwoma instytucjami. Jednakże – zgodnie z przepisami Kościoła (Konstytucja Apostolska *Sapientia Christiana*, nr 21) i praktyką stosowaną w innych środowiskach teologicznych (Kraków, Poznań, Warszawa), instytucje te winny być rozdzielone na poziomie zarządzania i administracji. Ważna tu jest też sprawa budżetu obydwu instytucji. Wydaje się, że budżet ten winien być rozdzielony, bowiem nie będzie możliwe skuteczne i właściwe kierowanie instytucją przez któregośkolwiek rektora, bez możliwości decydowania, czy też współdecydowania w sprawach finansowych.

2. Aby wzmocnić rangę środowiska teologicznego we Wrocławiu, należałoby, w różnych formach, wspierać pracę badawczą naszych samodzielnych pracowników naukowych. Łączy się to również z powiększeniem możliwości publikowania. Obecny personel redakcyjny i wydawniczy nie jest w stanie przygotować do druku więcej prac. Wiąże się to z brakiem etatów i pieniędzy. Warto jednak ciągle pamiętać, że inwestycje w naukę, także w teologię, zawsze owocują i wzmacniają nauczycielską misję Kościoła.

3. Pewnego przemyślenia wymaga także sprawa przygotowywania kadry naukowo-dydaktycznej dla naszego środowiska teologicznego. Ważna tu jest troska o regularne posyłanie na studia specjalistyczne kandydatów, zwłaszcza na te kierunki, które w naszym środowisku nie są *ex professo* uprawiane (np. psychologia, filozofia, klasyka, muzykologia). Ścisłego też przestrzegania wymagałoby prawo rotacji. Mam tu na myśli osoby przygotowujące rozprawy doktorskie i habilitacyjne. Ci, którzy przekraczają bardzo wyraźnie terminy i nie rokują nadziei na sfinalizowanie prac doktorskich czy habilitacyjnych, powinni być zastępowani przez młodszych, bardziej zaangażowanych w naukę i rokujących większe nadzieje – pracowników nauki.

4. W związku z rozszerzoną strukturą organizacyjną naszego Fakultetu, faktem afiliacji wielu seminariów duchownych, a także w związku z poszerzeniem kontaktów z uczelniami i instytucjami świeckimi, zgłaszam postulat uzupełnienia Statutu PFT w sprawie możliwości powołania do zarządu naszą uczelnią drugiego prorektora.

5. Podziękowania

Ubiegający się o absolutorium zarząd rektorski, u kresu swojej kadencji, wyraża wielką wdzięczność wszystkim tym, którzy wspierali go w wykonywaniu codziennych zadań. Słowa szczególnej wdzięczności kieruję najpierw do Jego Eminencji Księdza Kardynała Henryka Gulbinowicza, Wielkiego Kanclerza Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu. Eminencjo, nasza wdzięczność, którą dziś uroczycie, w takim gronie wyrażam, nie jest zdawkowym gestem kurtuazji, ale jest obiektywną potrzebą naszych umysłów i serc. Powiem otwarcie, że nasz Fakultet nie byłby tym Fakultetem, którym jest dziś, bez Twojej Osoby, bez Twojego ustawicznego wspierania. Dlatego dziękujemy za to, że w tak bogatej działalności pasterskiej, biskupiej i kardynalskiej masz zawsze sprawy naszej Uczelni na czołowym miejscu.

Wyrażam dziś także serdeczną wdzięczność ks. prorektorowi Józefowi Swastkowi za jego dobrą współpracę, za tak wielkie zatroskanie o odpowiedni poziom teologii u nas i o dobre imię naszej uczelni w środowisku Dolnego Śląska i całej Polski. Dziękuję także ks. sekretarzowi dr Adamowi Bałabuchowi za ofiarne i dokładne, sumienne wykonywanie codziennej pracy sekretarza, której ciągle przybywa, a której wykonanie jest nieodzowne, by uczelnia nasza mogła normalnie funkcjonować. Będąc przy sekretariacie Fakultetu, składam także szczerze podziękowanie ks. dr Jerzemu Witczakowi nie tylko za solidną pracę w naszej Bibliotece, ale także za dokonywanie składu komputerowego naszych czasopism, pozycji książkowych i codziennych urzędowych pism, które wychodzą z naszej Uczelni. Dziękuję także ks. dr Edwardowi Janiakowi, dyrektorowi administracyjnemu za wielką pracę, którą wykonuje na odcinku gospodarczym. Była to ostatnio rzeczywiście wielka praca, związana z przejściem wyżej wymienionych obiektów przez nasz Fakultet.

Słowa ogromnej wdzięczności kieruję na koniec do wszystkich członków Rady Wydziału PFT we Wrocławiu. Wobec wszystkich w tej kończącej się kadencji zaciągnąłem wielki dług wdzięczności. Niech Pan Nieba i Ziemi, dla którego wszyscy żyjemy i pracujemy, którego wielbią skromne dzieła naszego życia, naszej

codziennej, szarej pracy, niech On sam będzie nagrodą dla wszystkich, którzy tworzą i wspierają nasze środowisko teologiczne i naszą *Alma Mater Wratislaviensis*, której na imię Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu.

KS. IGNACY DEC

DLACZEGO TEOLOGIA W NAUCE I KULTURZE?

(FRAGMENT MOWY REKTORSKIEJ WYGŁOSZONEJ PODCZAS INAUGURACJI
ROKU AKAD. 1995/96 NA PFT WE WROCŁAWIU – 10 X 1995)

Eminencjo, Ekscelencje, Magnificencje, Szanowni Państwo!

Papieski Fakultet Teologiczny inauguruje dziś 28. rok akademicki jako uczelnia papieska oraz 49. rok w Wyższym Seminarium Duchownym po drugiej wojnie światowej i 431. – licząc od założenia we Wrocławiu pierwszego na ziemiach polskich seminarium duchownego, przedostatni już rok przed 46. Międzynarodowym Kongresem Eucharystycznym. Inaugurujemy ten rok w jubileuszowym czasie obchodów pięćdziesięciolecia nauki we Wrocławiu, w roku 50-lecia polskiej organizacji Kościoła na prastarych Ziemiach Piastowskich w Metropolii Wrocławskiej. Okoliczność ta skłania nas do chociażby krótkiej refleksji historycznej nad rolą tej uczelni w życiu Kościoła i społeczeństwa na tych ziemiach.

Zauważmy najpierw, że Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu jest jedyną uczelnią teologiczną na tzw. Ziemiach Zachodnich i Północnych z prawami akademickimi. Trudna była jej droga do przywdziania szat akademickich. Trzeba było mocować się z tymi, którzy krępowali naukę pętami przewrotnej, bezbożnej ideologii przez 45 lat, którzy nie chcieli słyszeć o jej istnieniu. Mimo niesprzyjającego czasu uczelnia nasza w pionie seminaryjnym dała Kościołowi w minionym pięćdziesięcioleciu 1504 kapłanów, zaś w pionie akademickim wydała 1464 dyplomy magisterskie, 258 licencjackich, 42 doktorskie i 7 habilitacyjnych. Na fali przemian ostatnich lat uczelnia nasza weszła w grono uczelni akademickich naszego miasta i regionu. Jednakże i dziś pozostaje w gronie jedenastu wyższych uczelni Wrocławia, jako jedyna, która zdana jest na własne finansowanie. Także zapis konkordatu, który czeka na ratyfikację, nie zapewnia jej finansowania z budżetu państwowego. Czyż winniśmy przeto zwinąć żagle albo np. przekształcić się w szkołę biznesu? Dlaczego upierać się? Czy Kościół nie mógłby działać i wypełniać swoich zadań bez uprawiania racjonalnej, naukowej teologii?

Codziennie życie, wydarzenia z dalekiego i bliskiego świata, przynoszą nam odpowiedź na te pytania. Nie wolno pozbawiać świata nauki teologii. Nauka bez teologii staje bezradnie wobec doniosłych, egzystencjalnych pytań, które stawia ludziom codzienne życie. Nie wolno lekceważyć mądrości przyniesionej na świat przez Syna Bożego, którą piastuje, zgłębia i przekazuje światu teologia. Nauka bez